

presupusului iubit. De peste tot răsună arii senzuale sau incendiare din opera „Carmen” de Georges Bizet. Scena se transformă într-o arenă de corrida, în care se dă o luptă pentru recunoașterea celui mai puternic, o arenă care freamătă de gălăgia tribunelor, întrucâtva similară aceleia a străzii, care anunță sosirea comediantilor și a circarilor, și tot acel du-te-vino de bălci. În această cumplită larmă, unde nimeni nu aude pe nimeni, Sganarelle încearcă să-și spună păsul și să-i convingă pe ceilalți de nenorocirea lui. Îi suspectează și îi urmărește pe toți din jur. Perechile suprapuse de ochelari și oglinda pe care o are mereu în mână îl fac parcă să vadă superdimensionat o realitate în care se plimbă în voie toți cei ce, în mintea lui, îl trag pe sfoară sau îi pun coarne. Deformarea percepției determină deformarea realității. „Simt enorm și văz monstruos”, pare să spună, neputincios, Sganarelle. În „nebulă” de care este cuprins protagonistul, dar și lumea întreagă, căutarea adevărului devine o falsă problemă, mai degrabă o plăcere de a se înfunda zgomotos în ambiguitate, incertitudine și confuzie.

Decorul și costumele lui Vittorio Holtier, machiajul Liviei Bocănescu definesc, într-o bună înțelegere cu ideea regizorală a lui Galgoțiu, lumea teatrului de bălci, marginală, larvară, în care sforile păpușilor pot fi și cele ce manevrează realitatea. Costumele depersonalizează. Și Gorgibus, și Sganarelle sunt împovărați de mai multe rânduri de haine care ascund adevărata identitate sau, chiar, propun mai multe identități, ceea ce înseamnă nici una. Folosirea colajului în realizarea costumelor

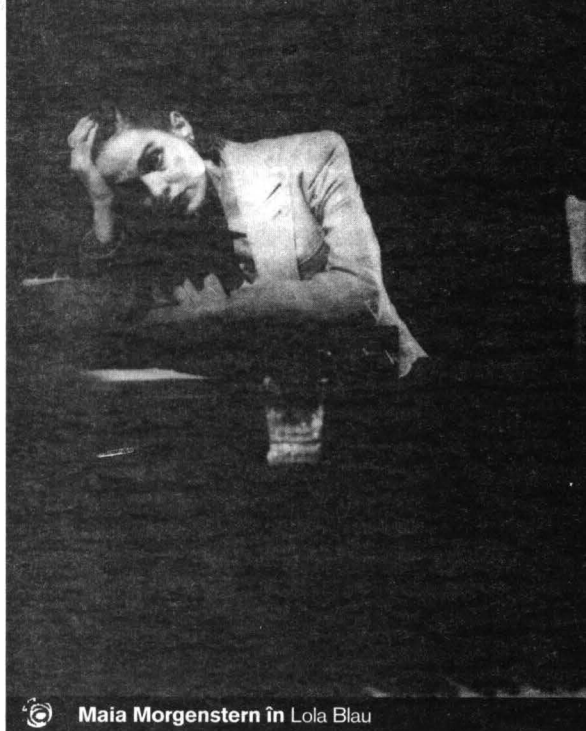
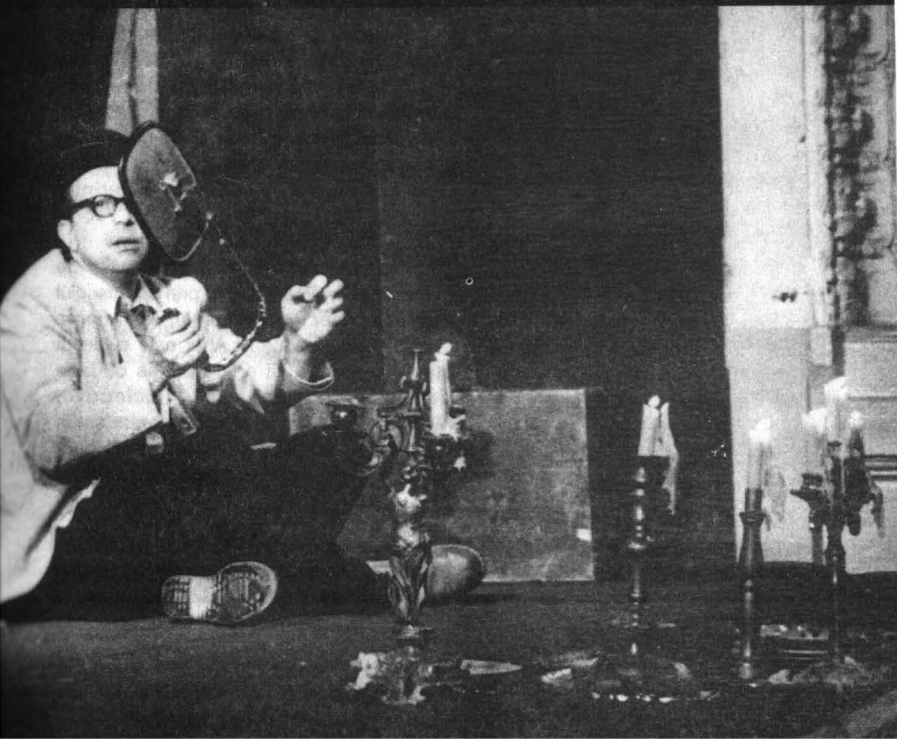
urmărește, și ea, aglomerarea mai multor persoane într-una singură. În această gălăgie mare, se aud vocile actorilor care vin la rampă să-și susțină partitura. Destul de bine se aude Marian Rălea, un Sganarelle timid, nesigur și neîndemânic, care băjbăie în căutarea adevărului propriu. Marian Rălea vrea să provoace și provoacă râsul din orice: îngânarea propriilor vorbe, mimica, gestică, dialogul aparent spontan cu sala. Și reușește asta, deși unele soluții interpretative au un ușor „iz” manierist.

Dragoș Galgoțiu citește textul clasic al lui Molière ca pe o comedie savuroasă, îngroșată, în spectacolul lui, de Șerban Ionescu (Leliu), Dorina Lazăr (soția lui Sganarelle), Ionel Mihăilescu (Gorgibus), Mirela Dumitru (camerista Celinei), Magda Catone (Celia). Propunerea regizorului, chiar dacă se îndepărtează de comedia lui Molière, fie că place, fie că nu place, este plauzibilă prin plonjarea în derizoriul realității. Pe nimeni nu mai interesează comicul de situație, rezolvarea confuziilor, lamentațiile lui Sganarelle. Totul este aruncat într-un plan secund, în finalul spectacolului, de vocea crainicului de la „Actualitățile” de seară ale Televiziunii. Fiecare personaj se așază, ordonat, la locul lui și urmărește o variantă a realității oferită de televiziune. De unde până unde ține ficțiunea și unde începe realitatea?

Originala montare este foarte discutabilă. Intențiile regizorului nu sunt traduse întotdeauna într-un spectacol coerent teatral. Mă întreb câți dintre cei care l-au văzut sau îl vor vedea vor înțelege ce a vrut să facă Dragoș Galgoțiu cu textul comediei lui Molière.

MARINA CONSTANTINESCU

Marian Rălea în rolul titular din Sganarelle de Molière, Teatrul Odeon (regia: Dragoș Galgoțiu)

Maia Morgenstern în Lola Blau

ASTĂ SEARĂ, MAIA MORGENSTERN

ASTĂ SEARĂ, LOLA BLAU de Georg Kreisler. Traducere: Sultana Gagea ● **TEATRUL EVREIESC DE STAT** ● Data reprezentației: 21 decembrie 1993 ● Regia: Alexandru Dabija ● Scenografia: Puiu Antemir ● Coregrafia: Adina Cezar ● La pian: Marius Popp, Andrei Mădescu ● Distribuția: Maia Morgenstern (Lola Blau).

Frumoasă, fragilă și puternică, aspră și uscată, pasională și senzuală, tainică și enigmatică. Fără retușuri de machiaj, schimbând costumele la vedere, Maia Morgenstern cântă, dansează, rostește monologuri, ne spune cu patetism povestea unei actrițe evreice într-un timp răvășit de război și violență. Oameni și evenimente din monodrama muzicală a lui Georg Kreisler, **Astă seară, Lola Blau** prind viață prin metamorfozările spontane ale trupului, prin inflexiunile dramatice ale glasului, prin expresia naturală a chipului și a ochilor. Câștigătoare a Premiului „Felix” pentru cea mai bună actriță europeană de film a anului 1993 (rolul din **Balanța**, în regia lui Lucian Pintilie), „fenomenala Medeea” din spectacolul lui Andrei Șerban transformă scena într-un spațiu al tensiunilor înalte. Într-un recital convinge întotdeauna participarea personală a artistei. Regizorul Alexandru Dabija și colaboratorii săi știu să o provoace creator și să-i pună în valoare arta. Scenograful Puiu Antemir compune un cadru auster, neprimitor, rece, cu elemente

foto: Dan Vatamanic

de recuzită puține, dominat de un pian și o ladă cu veșminte. Acest spațiu va deveni, prin jocul actriței, o cutie cu miracole. Coregrafia maestrei care e Adina Cezar îi exactează impulsurile febrile ale corpului, le conduce spre paroxism, apoi le modelează, rafinându-le plasticitatea. În mizanscena lui Alexandru Dabija la acest one-woman-show, admirabil este balansul între rigoarea formală și lipsa de formă. Regizorul lasă câmp liber de manifestare a ceea ce este nebănuț, imprecis și care dă

inefabil mișcărilor, gesturilor, stărilor interpretei, în imagini precis codificate. Astfel, reprezentația este plină de surpriză și emoție. Asistăm la un recital adevărat, pentru că, prin ceea ce comunică, Maia Morgenstern descoperă și se descoperă. Jocul ei transmite devoțiune față de profesie, prin ceea ce înseamnă ca performanță, dar și gând și conștiință. Maia Morgenstern-Lola Blau, vorbind despre „arta de a supraviețui” și despre „problema evreismului” după Auschwitz, invocă haosul

existențial, criza lumii moderne, stigmatizată de intoleranță, ură rasială, crimă. Tulbură profund finalul spectacolului, când Lola Blau, „indiferentă, vrăjită de propriul ei sunet”, se identifică cu Maia Morgenstern în imaginea histrionului sceptic și deziluzionat, alienat de șirul mistificărilor și minciunilor, care nu mai crede parcă nici în misterul vieții, nici în magia artei.

LUDMILA PATLANJOGLU

Scenă din **Călătorie spre Ierusalim** de Roy Mac Gregor, Theatrum Mundi (regia: Dragoș Galgoțiu)

ecologist pentru care o lume curată înseamnă în primul rând o lume fără străini, iar o țară curată, una ce nu ascultă de „birocrății de la Bruxelles, supuși și manevrați de cămătarii de la Zürich, Tokio și Wall Street”. (Lipsește Mossadul și KGB.) Opinia publică se manifestă prin scrisori injurioase și amenințări către „englezul renegat – englezul care toarnă alți englezi”. Steve rămâne în pușcărie, dar familia logodnicei lui părăsește cartierul Castelului (un fel de Popa Nan din Londra), plecând într-un loc și mai murdar, și mai saturat de indiferența care naște violență. Drumul spre Ierusalim, „cătore un pământ verde și luxuriant”, e cu desăvârșire inaccesibil, personajele rămân să sufere sub aceeași lună, „luna lui Isus și luna de la Auschwitz”.

E o piesă potrivită pentru Dragoș Galgoțiu, stilul eliptic al textului e prielnic talentului său de a construi fantasmă exasperante, de a materializa instinctele, de a da glas strigătelor care umplu golul dintre cuvinte. Personajele de beton din spațiul teatral amenajat tot de regizor copleșesc nu doar actorii, ci și spectatorii, incluși în spațiul dramei, într-un relativ pericol de a fi loviți, murdăriți, asurziți. Echipa de actori care l-a urmat la Theatrum Mundi este alcătuită din oameni care aderă la estetica violentă a regizorului, practicând cu convingere gimnastica scenică și muzicalitatea răcnetelor. Sunt momente în care credința actorilor în regizor, a regizorului în propria vocație se întâlnesc cu mânia autorului pe care-l reprezintă, și, în special în partea a doua a spectacolului, zbaterea începe să capete un sens, chinul fizic devine o echivalență a suferinței morale. Valentin Uritescu și Florin Călinescu contribuie decisiv la sensibilizarea conflictului dramatic. Ca de obicei, Marian Rălea biruie, prin spectacolul efortului, spectacolul însuși. Experiența scenică redusă a Ioanei Abur este evidentă atât în prudența cât și în ezitarea cu care participă la exploziile colective. Monoloagele – cu un rol relativ important în text pentru desenarea unui personaj care gândește altfel decât vorbește – sunt rostite

JACK SPINTECĂTORUL

PREMIERĂ PE ȚARĂ

CĂLĂTORIE SPRE IERUSALIM de Roy Mac Gregor. În românește de Cristina Ilina Sălăjanu ● **THEATRUM MUNDI** ● Data reprezentației: 7 februarie 1994 ● Regia și scenografia: Dragoș Galgoțiu ● Costume: Sanda Mitache ● Distribuția: Ioana Abur (Lorna), Magda Catone (Sylvie), Coca Bloos (Pam), Valentin Uritescu (Ollie), Marian Rălea (Steve), Florin Călinescu (Daines), Valentin Popescu (Ghunga Dhin), Sana Hendartono (Naila).

„Sângele e cheia” – spune Daines, singurul personaj care pare a ști de ce sunt oamenii atât de nefericiți, iar regizorul Dragoș Galgoțiu risipește în spațiul de joc găleți de vopsea roșie: din întâmplare sau nu, această cheie se poate găsi în buzunarul oricui. Din momentul în care sângele e cheia, victima, asasinul, dar și martorii sunt uniți într-o complicitate grea și

cleioasă în care vorbele nu se mai aud, gesturile își pierd semnificația rațională, salvarea de rău vine din acceptarea mai răului.

Piesa dramaturgului britanic este, ca de obicei la debutanții talentați, o expresie a mâniei cu care viața îi obligă să privească atât înapoi, cât și înainte. Cartierul Castelului, locul unde se petrece acțiunea, este unul din acele locuri aparent onorabile în care coexistă albi și oamenii de culoare – unificați de condiția lor umilă, dar și de aspirația de a trăi în cadrul legii, de a se menține în categoria pentru care cel mai folosit cuvânt al limbii engleze, „sorry” (iartă-mă, scuză-mă, îmi pare rău), mai are un sens. O halbă de bere în plus face ca totul să basculeze: Steve, un coțcar mărunt și spurcat la gură, noaptea, la marginea canalului, spintecă un om de o altă culoare și de o altă credință. Tatăl logodnicei sale îl vede și-l spune la poliție. Încearcă nu doar să-l scape, ci și să-l justifice un politician